

KENNISCENTRUM

IMMATERIEEL ERFGOED

NEDERLAND

**IMMATERIEEL
CULTUREEL ERFGOED**

HEDEN VERLEDEN TOEKOMST

Schaatsen op natuurijs

**HET GEEFT KLEUR AAN ONS LEVEN,
DAG IN EN DAG UIT**

IEDEREEN HEEFT IMMATERIEEL ERFGOED!

Immaterieel erfgoed zijn tradities die je overneemt van je ouders en grootouders en op jouw beurt weer doorgeeft aan je kinderen en kleinkinderen. Vaak doe je dat onbewust. Wist jij dat stampot en erwtensoep eten tot ons immaterieel cultureel erfgoed behoren? Net als schaatsen en Kerstmis vieren. Wij doen het al generaties lang en deze tradities zijn nog lang niet uitgestorven.

WAT IS IMMATERIEEL ERFGOED?

Immaterieel erfgoed zijn de niet-tastbare gewoonten en gebruiken die je uit het verleden hebt meegekregen hebt en die je koestert en weer doorgeeft. Dat kunnen heel veel dingen zijn: feesten, zoals Carnaval en Moederdag; eten en drinken, zoals een stroopwafel bij de koffie; rituelen, zoals elkaar een ring aanschuiven als je trouwt; of iets heel gewoons als elke zaterdag naar de markt gaan.

ONZE TRADITIES ZIJN NOG LANG NIET UITGESTORVEN

Nieuwjaarsduik

ONS IMMATERIEEL ERFGOED IS HEEL DIVERS EN OVERAL

Chinees nieuwjaar

DIVERSITEIT = RIJKDOM

In Nederland wonen mensen met verschillende culturele achtergronden. Zij koesteren naast het gezamenlijk immaterieel erfgoed, als Koningsdag, ook hun eigen tradities. In Groningen houden ze van de eierbal en in Noord-Brabant van het worstenbroodje. In Zundert hebben ze het Bloemencorso, in Utrecht de Sint Maartensviering, in Alkmaar het Kaasdragers Gilde en in Ootmarsum de Poaskearls. In Den Haag wordt het Chinees Nieuwjaar gevierd, in Amsterdam Ketikoti en in Rotterdam het Zomercarnaval. Nederland is rijk aan immaterieel erfgoed. Daar mogen wij best trots op zijn.

WIE KOESTERT IMMATERIEEL ERFGOED?

Iedereen heeft tradities. Je staat daar vaak niet bij stil. Toch zijn ze onderdeel van je identiteit. Kijk maar eens wat er gebeurt als iemand jouw traditie wil afschaffen, zoals bij Zwarte Piet.

De mensen die een traditie koesteren, noemen wij de traditiedragers. Die traditie behoort tot hun leven en ze ervaren het als onderdeel van hun immaterieel erfgoed. Vaak beleven ze hun traditie samen met anderen. Vandaar dat tradities ook belangrijk zijn voor de sociale cohesie. In Beesel bijvoorbeeld wordt elke zeven jaar het draaksteken georganiseerd. Daar doet het hele dorp aan mee. Op 2 november organiseren veel begraafplaatsen een Allerzielen-bijeenkomst. Mensen brengen dan in het donker een bezoek aan het graf van hun dierbare en steken een kaarsje aan. Op die manier rouwen ze samen met andere mensen die ook iemand hebben verloren.

TRADITIES ZIJN BELANGRIJK VOOR DE SOCIALE COHESIE

Kerstmis

Palmzonden

Draaksteken in Beesel

HOE KUN JE IMMATERIEEL ERFGOED BESCHERMEN?

Een oud gebouw kun je restaureren. Een belangrijk document berg je op in een archief. Een waardevol voorwerp gaat naar een museum. Maar hoe bescherm je iets wat leeft en niet-tastbaar is? Het beschermen van immaterieel erfgoed is vooral doen en doorgeven. Je zet je in voor het levend houden van je traditie door de liefde en kennis door te geven aan volgende generaties. Zo zorg je er voor dat je immaterieel erfgoed ook in de toekomst gekoesterd blijft.

BESCHERMEN = ERFGOEDZORG

Het beschermen van immaterieel erfgoed noemen wij ook wel borgen. Dat woord komt van waarborgen. Je draagt zorg voor je immaterieel erfgoed.

**ERFGOEDZORG
= DOORGEVEN
= TOEKOMST GEVEN
= ACTIE ONDERNEMEN
= OPENSTAAN VOOR VERNIEUWING**

Carnaval

Hennakunst

HOE BESCHERM JE IMMATERIEEL ERFGOED?

Je begint met het in kaart brengen van de sterke en zwakke punten. Zijn er problemen in het doorgeven aan de volgende generatie? Hoe kun je die problemen oplossen? Zie ook het volgende voorbeeld:

GEEF HET DOOR AAN DE VOLGENDE GENERATIE!**Probleem**

Het Driekoningenzingen op 6 januari in Midden-Brabant is een hele oude traditie die langzaam uitsterft. Mensen kennen het verhaal van Driekoningen niet meer en willen niet dat hun kinderen 's avonds laat over straat gaan en huis aan huis een lied zingen om daarvoor snoep te krijgen. Hoe zou jij dat oplossen? Dat kan op verschillende manieren.

Driekoningen zingen

Los eventuele obstakels samen slim op!

Mogelijke oplossingen

- 1 Je schrijft een artikel in de huis-aan-huis krant om het verhaal van Driekoningen te vertellen.
- 2 Grootouders en vrijwilligers lopen voortaan mee met de kleine driekoninkjes, zodat ze niet alleen in het donker over straat hoeven.
- 3 De kinderen krijgen geen snoep, maar fruit of geld voor hun lied. Ze kunnen ook geld ophalen voor een goed doel. Zo zijn er allerlei variaties mogelijk.

NATIONALE INVENTARIS IMMATERIEEL CULTUREEL ERFGOED IN NEDERLAND**DOE MEE!**

De Inventaris Immaterieel Erfgoed wil de diversiteit aan immaterieel erfgoed in het Koninkrijk Nederland zichtbaar maken, zodat iedereen weet welke tradities er zijn en door welke mensen ze gedragen worden. Ook wil de inventaris stimuleren dat mensen die bij immaterieel erfgoed betrokken zijn kennis en ervaringen met het borgen uitwisselen en wie weet gaan samenwerken.

Uitgangspunten van de inventaris zijn:

- de inventaris wordt van onderop samengesteld
- de erfgoedgemeenschap staat centraal
- de immaterieel erfgoeddragers borgen hun traditie door erfgoedzorg

Tradities. Hier kun je ook meer lezen over de procedure om je traditie te plaatsen op de Inventaris Immaterieel Erfgoed.

2 Je wilt jouw traditie op de Nationale Inventaris Immaterieel Cultureel Erfgoed in Nederland plaatsen.

Wil je dat Nederland kennis neemt van jouw immaterieel erfgoed? Of wil je laten zien met welke traditie jouw vereniging mee bezig is? Dat kan op verschillende manieren.

Dat vraagt dat je je bewust wilt inzetten om je traditie toekomst te geven. Op de Nationale Inventaris Immaterieel Cultureel Erfgoed in Nederland kunnen tradities geplaatst worden waarvoor de dragers erfgoedzorg willen opzetten en uitvoeren. Elk jaar onderneem je acties om je traditie te borgen en je deelt je ervaringen met andere immaterieel erfgoeddragers.

1 Laat je immaterieel erfgoed zien.

Op www.immaterieelerfgoed.nl vind je het aanmeldformulier om je traditie aan te melden voor de Lijst van

MEER WETEN?

Voor vragen kun je terecht op www.immaterieelerfgoed.nl en info@immaterieelerfgoed.nl. Het Kenniscentrum Immaterieel Erfgoed Nederland coördineert in Nederland de implementatie van het UNESCO Verdrag ter Bescherming van het Immaterieel Cultureel Erfgoed.

**ONS KENNISCENTRUM KAN
JE HELPEN OM JOUW TRADITIE
TOEKOMSTBESTENDIG
TE MAKEN EN HOUDEN**

Marken klederdracht